

CFGM. CURES AUXILIARS D'INFERMERIA
C4. Tècniques bàsiques d'infermeria.
Bloc 2
LA DISFÀGIA

1. Què és la disfàgia?
2. Tipus de disfàgia
3. Complicacions
4. Tractament

1. QUÈ ÉS LA DISFÀGIA?

El procés de la deglució

RECORDATORI

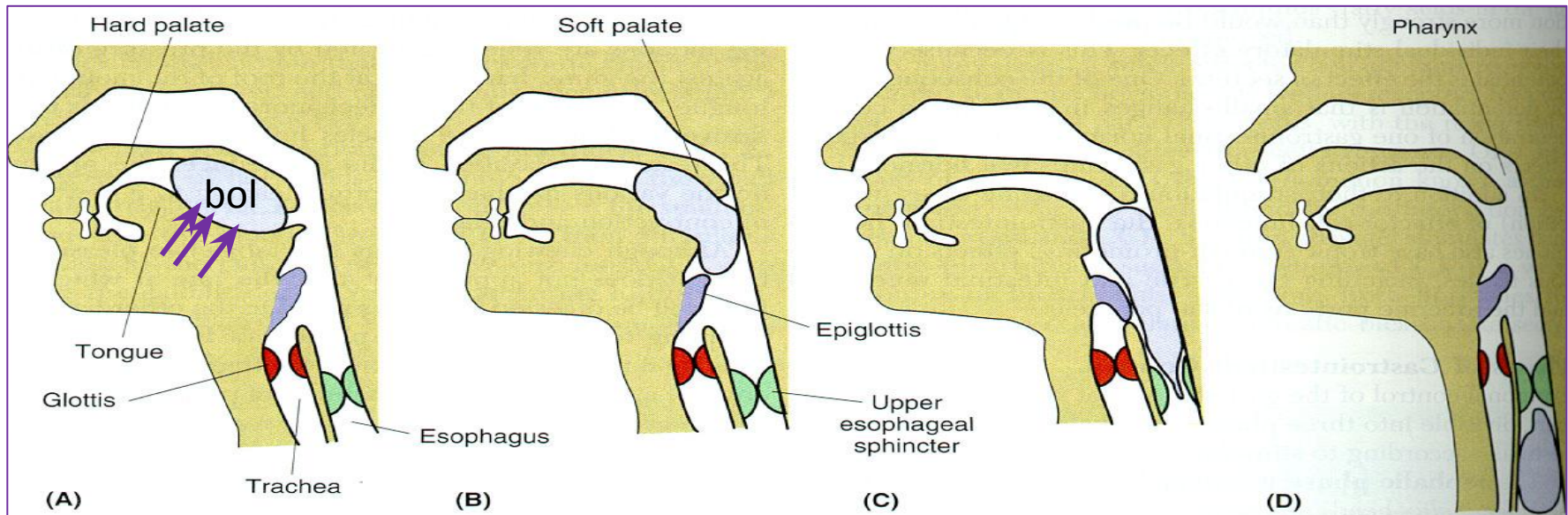
FASE ORAL: □ Masticació i formació del bol alimentari (saliva +
↓ aliments triturats)

VOLUNTÀRIA

□ La llengua comprimeix el bol alimentari contra el paladar i l'empeny contra la **faringe**.

FASE FARÍNGEA: □ El bol alimentari està a la base de la llengua. El vel del paladar s'eleva i l'epiglòtis cobreix la laringe)

INVOLUNTÀRIA

1. QUÈ ÉS LA DISFÀGIA?

La **disfàgia** és un trastorn que dificulta o impedeix el pas dels aliments sòlids o líquids de la boca fins a l'estómac.

Va més enllà de la dificultat ocasional per empassar, que es pot produir quan es menja massa ràpid o no es masteguen prou els aliments; és de caràcter persistent i requereix tractament.

Aquest trastorn es produeix per una deficiència en qualsevol de les quatre fases del procés de deglució:

1. Fase oral preparatòria: els aliments es masteguen a la boca.
2. Fase oral: la llengua empeny els aliments cap a l'esòfag.
3. Fase faríngia: els aliments es desplacen a través de la faringe.
4. Fase esofàgica: els aliments passen de l'esòfag a l'estómac.

1. QUÈ ÉS LA DISFÀGIA?

La **disfàgia** és una malaltia important en molts pacients neurològics i en persones d'edat avançada, encara que els persones que la pateixen de vegades no en són conscients. És un quadre clínic d'alta prevalença en persones d'edat avançada i pot afectar fins a un 30-40% de la població de més de 65anys.

2. TIPUS DE DISFÀGIES

La disfàgia, pot tenir el seu origen per:

Alteració del funcionament dels músculs i nervis que intervenen en al deglució

Algun trastorn orgànic de la faringe, esòfag o òrgans propers

Pot ser de **TIPUS**:

Orofaríngia: es produeix a la boca o a la gola

Esofàgica: es localitza a l'esòfag

SIMPTOMATOLOGIA:

- tos i baveig persistent durant o després dels àpats
- canvis en la qualitat i el to de la veu (ronquera o afonia) després de la deglució
- ennuegament o regurgitació
- cansament i pèrdua de pes.
- dolor en empassar (odinofàgia), nàusees, acidesa i sensació de residu a la boca i/o la gola.
- necessitat de deglutir diverses vegades
- patir infeccions respiratòries freqüents

3. COMPLICACIONS

La gravetat de la disfàgia pot variar des de grau moderat fins a una impossibilitat total de deglutir.

Menys
gravetat

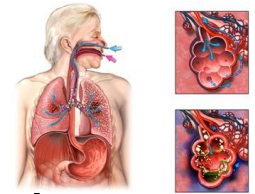
Més
gravetat

Pot tindre complicacions com:

- **Complicacions respiratòries:**

Potser que contingut alimentari passi a les vies aèries com laringe, tràquea, etc.

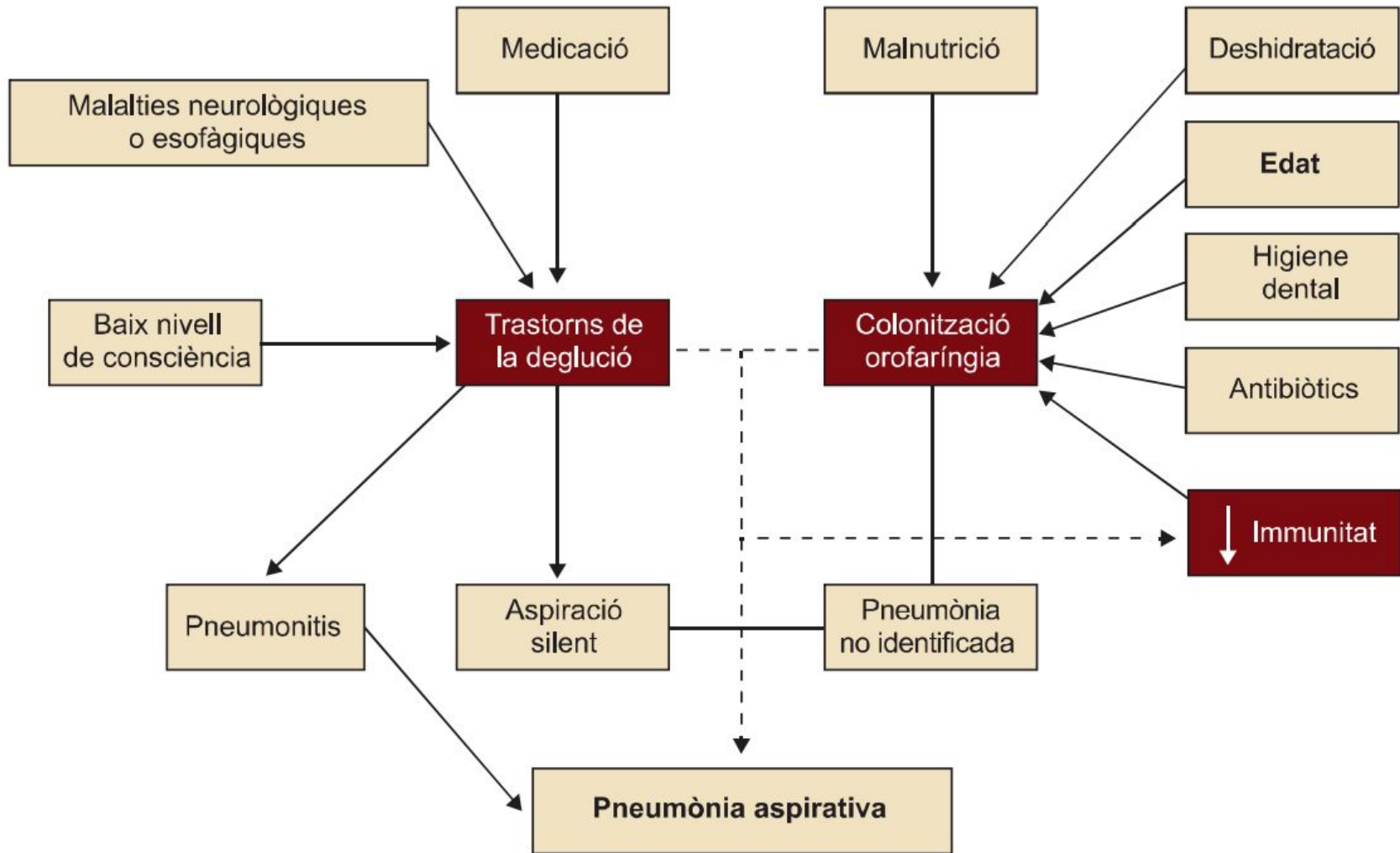
Pot haver risc elevat de produir **pneumònia aspirativa o broncoaspiració.**

- **Complicacions de desnutrició i/o deshidratació:**

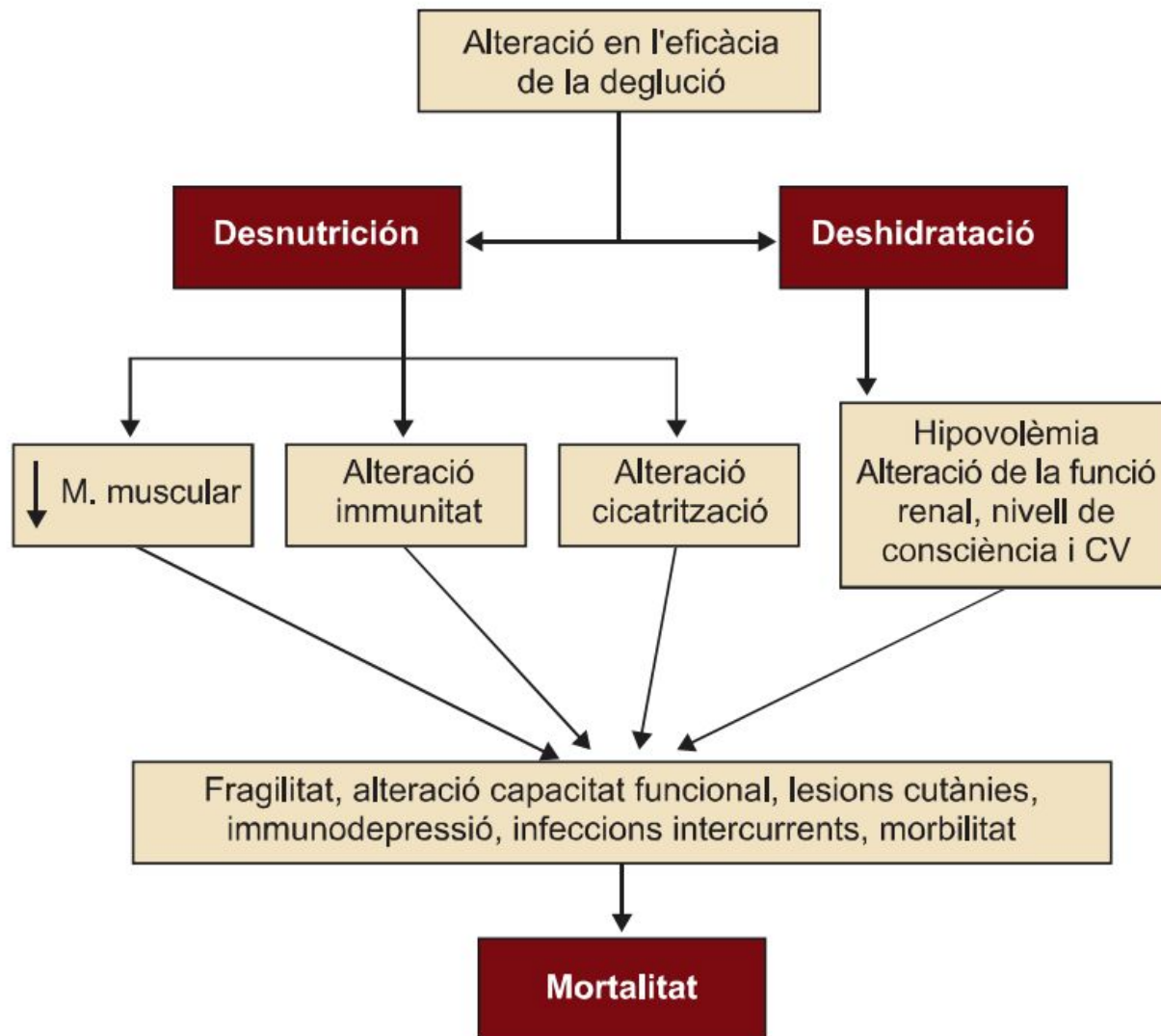
Si es produeix una disminució de l'eficàcia de la deglució, també pot ser que es produeixi una disminució de la ingesta de calories, nutrients, aigua, etc.

3. COMPLICACIONS

Factors de risc de trastorn en la deglució i de contaminació orofaríngia que influeixen en l'aparició de la pneumònia aspirativa. Font: J. Almirall; M. Cabré; P. Clavé (2007). "Neumonía aspirativa". *Med. Clin.* (vol. 11, núm. 129, pàg. 424-432).

3. COMPLICACIONS

Alteració en l'eficàcia de la deglució. Font: J. Almirall; M. Cabré; P. Clavé (2007). "Neumonía aspirativa". *Med. Clin.* (vol. 11, núm. 129, pàg. 424-432).

4. DIAGNÒSTIC

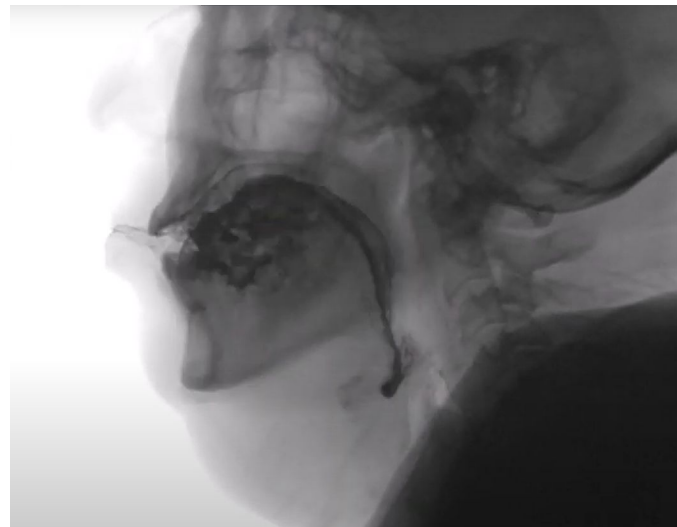
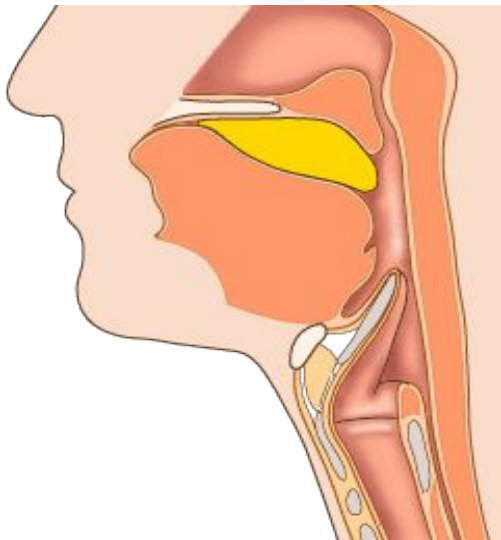
Es disposa de diferents mètodes clínics per diagnosticar-la, des de l'història clínica i l'exploració física del pacient quan realitza la deglució així com proves complementàries (com al videofluoroscòpia).

Vídeofluoroscòpia amb deglució normal:

<https://www.youtube.com/watch?v=b2gSZU3pKD0>

Vídeofluoroscòpia amb disfàgia:

<https://www.youtube.com/watch?v=0wSXerrfOn0>

5. TRACTAMENT

La **dieta** és un dels aspectes més rellevants en l'abordatge del tractament terapèutic.

Cal ajustar les modificacions de l'alimentació segons el tipus i grau de disfàgia, conèixer les **textures** més adequades, els aliments de risc i actuar sempre que es detecti risc de **desnutrició** complementant la dieta o utilitzant un suport nutricional.

La dieta pot variar de líquida a sòlida, passant per textures toves i en forma de purés.

S'ha d'anar revalorant el grau de disfàgia del pacient.

5. TRACTAMENT

ALIMENTS DE RISC

ALIMENTS DE TEXTURA MIXTA

Llet amb galetes, sopa d'arròs o de pasta, etc

ALIMENTS QUE DESPRENEN LÍQUIDS

Síndria, mandarina, taronja, pera d'aigua, etc.

ALIMENTS QUE ES PODEN FONDRE

Gelats, sorbets, mantega, etc.

ALIMENTS QUE NO FORMEN BOL

Arròs, pèsols, llegums sencers, etc.

ALIMENTS QUE ES DISGREUGEN A LA BOCA

Carn picada, galetes de pasta de full, torrades, etc.

ALIMENTS ENGANXOSOS

Mel, llet condensada, pastisseria, caramels ,etc.

ALIMENTS LLEFISCOSOS

Musclos, faves, pèsols, etc.

5. TRACTAMENT

NIVELLS DE CONSISTÈNCIA

Viscositat tipus nèctar
(suc de préssec, iogurt líquid, mel, etc.)

Viscositat tipus mel
(iogurt batut)

Viscositat tipus púding
(aigua gelificada, flam, iogurt sense batre, hummus, etc.)

Elaboració de les diferents viscositats amb l'espessant: <https://www.youtube.com/watch?v=XYVv4TNmCw8>

Més informació:

<https://disfagia-nutricion.es/tratamientos/adaptacion-de-texturas/#1484733086348-6ca32090-73a4>

5. TRACTAMENT

- Assegureu-vos que la persona estigui **desperta** i amb els reflexos necessaris per començar a alimentar-se
- Sempre que pugui alimentar-se per si mateix supervisat per un cuidador
- Busqueu un entorn tranquil i eviteu les distraccions
- Asseieu-vos el **més dret possible** i mantingueu la **barbeta lleugerament cap avall quan s'empassa**. Romangui en posició dreta almenys 30 minuts després dels àpats
- Si fos necessari, ajudeu-vos de coixins per mantenir la posició
- Si necessités ajuda per alimentar-se, el cuidador ha de col·locar-se davant teu i a una alçada que li permeti mantenir cap avall la barbeta
- En el cas de persones enllitats, ajudeu-vos de coixins per elevar el capçal 90°
- Mengi tranquil·lament, prenent petites quantitats
- Eviteu els aliments considerats perillosos
- **Mai utilitzi palletes ni xeringues** per ingerir begudes si no ha estat recomanat pel seu especialista
- Mantingueu una correcta higiene de la cavitat bucal abans i després dels àpats